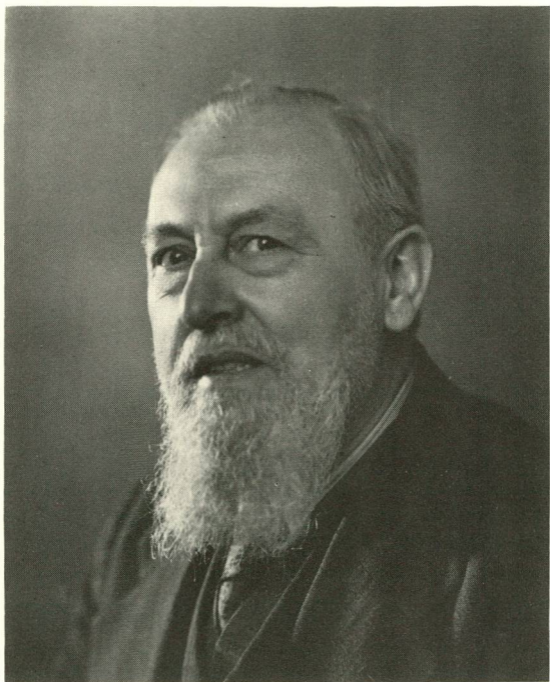

BAEKELMANS, Lode, prozaïst, toneelschrijver, publicist (Antwerpen 26 januari 1879 - Antwerpen 11 mei 1965).

Zoon van een Antwerpse vader, directeur van het zeemanshuis, een een uit Zeeuws-Vlaanderen afkomstige moeder. Volgde middelbaar onderwijs aan het Antwerps atheneum. In 1899 werd hij klerk op het Antwerpse stadhuis, doch in 1901 op eigen verzoek in het bibliotheekwezen tewerkgesteld. Samen met o.a. E. de Bom, stichtte hij in 1907 de Vlaamse Vereeniging van Letterkundigen, waarvan hij later penningmeester en voorzitter zou

worden. In 1913 werd hij onderbibliothecaris van de volksbibliotheek, stichtte in 1921 de vereniging van Vlaamse bibliothecarissen en werd een jaar later bibliothecaris van de stedelijke volksbibliotheek. In 1922 stichtte hij eveneens Bibliothekgids, waarin hij zijn voorstellen in verband met de uitbreiding van het bibliotheekwezen publiceerde. In 1933 werden de Antwerpse bibliotheken onder zijn beheer verenigd. In hetzelfde jaar werd hij conservator van het mede door hem opgerichte Museum der Vlaamsche Letterkunde. In 1931 werd hij correspondent, in 1937 werkend lid, van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde. Zelf was hij een tijd lang leraar in de Nederlandse letterkunde aan een aantal Antwerpse scholen en was hij verantwoordelijk voor de opleiding van bibliothecarissen. Een beter georganiseerd uitgeversbedrijf voor eigen waardevol literair werk was eveneens iets van zijn zorg. Hij stelde in 1922 de oprichting van een nationale vereniging voor het innen en uitkeren van auteursrechten (Navea, in 1946 opgenomen in Sabam) voor. In 1939 stichtte hij de Baekelmansprijs, om de drie jaar toe te kennen voor een Vlaams letterkundig werk waarin de scheepvaart, de zee of de zeeman behandeld wordt. Na 1945 ging hij zich helemaal aan letterkundig werk en mémoires wijden. In januari 1954 legde hij de eerste steen van het vernieuwde Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven, waarvoor hij altijd geijverd had.

Baekelmans heeft zich voor de V.B. vooral op cultureel gebied verdienstelijk gemaakt. In tijdschriften, kranten (o.a. De Vlaamsche Gazet), voordrachten en radiocauserieën maakte hij Vlaams literair werk bekend en stelde hij een evenredige verdeling van staatssubsidies voor de aankoop van Frans- en Nederlandstalige literatuur aan de orde. In 1919 werd hij door het stadsbestuur zelfs voor drie maanden geschorst naar aanleiding van een voordracht over Nederlandse letterkunde, in 1918 voor het Verbond voor Vrede en Vrij Vlaanderen gehouden. In talloze publikaties drong hij aan op het invoeren van de schoolplicht, verdedigde hij de vernederlandsing van het middelbaar onderwijs en wees hij vooral op de behoefte aan een Vlaamse universiteit.

Zijn publikaties staan helemaal in het teken van de Grootnederlandse gedachte. In 1927 was hij ondervoorzitter van de groep Vlaanderen van het Algemeen Nederlands Verbond. Vóór 1912 trad hij als vrijzinnig liberaal wel eens op in het politieke leven, echt aan een partij gebonden heeft hij zich evenwel nooit gevoeld. De pangermaanse idee en de proclamatie van de Raad van Vlaanderen keurde hij af, maar in 1928 ijverde hij toch voor amnestie ten gunste van de activisten. Het zwaartepunt van zijn duidelijk Vlaamsgezinde activiteiten ligt vóór 1919. Tot aan zijn dood heeft hij voortdurend gepoogd Vlamingen van alle ideologische strekkingen in een sfeer van verdraagzaamheid te verenigen in eenzelfde strijd voor culturele ontvoogding.

WERKEN: o.a. *Havenlichtjes* (1905); - *Havenvolk en Sinjoren* (1910); - *De doolaer en de weidsche stad. Realistisch verhaal uit het Antwerpsche volksleven* (1916); - *De idealisten* (1918); - *Lof van zee, mensch en tabak* (1939); - *Mijnheer Snepvangers* (1959, vierde druk); - *Tille* (1962, zesde druk).

LITERATUUR: L. Monteyne, *Lode Baekelmans. Een inleiding tot zijn werk* (1914); - P. Arents, *Werk van Lode Baekel-*

mans. Bibliografie, in *Verlagen en Mededelingen van de Kon. Vl. Academie voor Taal- en Letterkunde* (1954, nr. 4, p. 483-729); - G.W. Huygens, *Lode Baekelmans* (Monografieën over Vlaamse Letterkunde, 1960); - Ger Schmook, *Lode Baekelmans*, in *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden* (1967-'68).

JOHAN ADRIAENS